

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se čena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 162.

V Ljubljani, v sredo 16. julija 1884.

Letnik XII.

Predragi volilci v Celjski okolici!

(Dalje in konec.)

Vam, spoštovani možje v Celjski okolici, kateri imate kakšen zaslužek pri takih ljudeh, ki nas pisano gledajo, Vam znabiti nekteri grozijo, da ne boste imeli več zaslužka pri njih, če volite naše slovenske može v občinski odbor. Takim možem rečemo to-le besedo:

Pošten Nemeec Vam zavolj tega ne bo nobene krivice storil, če Vi kot pošteni Slovenci daste Slovencu svoj glas. Če Vam pa nasprotniki našega ljudstva hočejo storiti kakšno škodo, ako pokazete očitno pred svetom, da nočete zatajiti svojega naroda in se odpovedati svojim pravicam, če Vas res hočejo s tem strašiti, da Vam ne bodo dali nič več zaslužka, — se vendar zavolj tega ne smete prestrašiti, da bi ostali morebiti rajše doma, ali pa da bi potegnili z Vašimi nasprotniki. Proti lastnemu prepričanju in zoper svojo vest ne sme človek nikdar ravnati.

Naši Celjski in drugi nasprotniki, kateri znabiti s tem strašijo in žugajo, naj le pomislijo, kaj bi bilo, če bi se mi pogovorili in bi sklenili, da jim ne bomo več delali in ne ž njimi občevali in jim tudi nič več skupiti dali. V Celji je tako dosti takih poštenih prebivalcev, kateri nam niso nasprotni. Tem pravičnim ljudem damo mi zaslužiti, pa tudi oni nam.

Pošten delavec dobi že delo in zaslužek, če ne pri nasprotnikih našega naroda, pa pri poštenih Slovencih in pri poštenih Nemeih. Ravno s takim ravnanjem kažejo naši nasprotniki, ki se imenujejo „liberalce“, da niso liberalci. Ime liberalce pomeni namreč: „Vsakemu svoje“; če pa tirjajo ti krivi liberalci, da bi jim Vi prodali za denar, za zaslužek, za par litrov vina ali za nekaj smodk Vaše glasove, kažejo s tem, da hočejo imeti oni vso oblast nad Vami v Vaši občini in da Vam in Vašim rojakom nič ne privoščijo.

Dragi možje!

Borba bo pri prihodnjih volitvah gotovo zopet huda, velika in viharna. Naši nasprotniki bodo znabiti zopet čez nas okoli lagali, nas ene ali druge reči po krivem dolžili in morda še celó pri sodnijah nas po krivem zatožili. Na ta način bodo hoteli morda nas in Vas strahovati ali pa se drugače z dobrim prilizovati, Vam ponujati posebno v dnevih volitve vino, smodke in tudi denar, pa ne dajte se pregovoriti in ob poštenje spraviti. Slišali smo že, da ponujajo nekteri naši Celjski nasprotniki našim možem v Pečovniku in v Lokrovcu po 2 in 3 gold. za tisti dan, da bi šli naši možje z nasprotniki volit. Mi pa Vam rečemo, varujte se tega podkupovanja, ker taki, ki ljudi z denarjem podkupujejo in tisti, ki se dajo tako podkupiti, bodo po postavi kaznovani, če se pri sodnji zatožijo. Toraj ne jemljite Judeževih grošov od naših nasprotnikov, ki so za Vas zelo nevarni.

Naj nihče od volitve ne izostane, rekoč: „Toliko dela imam doma ali na polji!“ Za tega voljo še nihče ni obožal, če je delo opustil na dan volitve in tudi Vi ne bote škode trpeli, če Vam delo zaostane za en dan. Toda cela Vaša soseska bi utegnila grozno škodo trpeti, če le eden izostane od volitve. Nihče naj tudi ne reče: „Ej, bojo že drugi tudi opravili volitev brez mene.“ Dragi moj, ki tako govoriš, pomisli, da bojo res opravili drugi brez tebe že tudi volitev; toda kako jo bojo opravili? Tako, da se boš pozneje silno kesal, ko boš zvedel, da v tvoji soseski gospodarijo možje, ki nimajo za tebe in za tvojo sosesko nobene ljubezni, nobenega srca.

Predragi sosedje! Pomislite tudi, da pred nekterimi leti, ko je bil naš župan gosp. Fröhlich, so mestjani hoteli, naj se od naše okolice odtrgajo: Gaberje, Lava, Breg in Sovodna, in naj se pridružijo Celjskemu mestu. Pomislite, koliko večje stroške bi morali potem mi prenašati, če ostanemo pri manjši okolici; koliko večje stroške in davke pa bi morali

trpeti tudi tisti, ki pridejo iz teh vasi pod Celjsko mestno sosesko.

In ravno to smo zadnji čas že večkrat slišali, da se utegne zopet poskušati, namreč da se odtrgajo imenovane vasi od Celjske okolice in se pridružijo Celjskemu mestu, če zmagajo možje, ki so privrženci nemško-liberalne stranke.

Kako bi ta nemško-liberalna stranka gospodarila za našo okolico, če zmaga pri volitvah, razvidimo tudi iz sledečega: Lani smo pri seji občinskega zastopa Celjske okolice enoglasno za dobro spoznali in sklenili, da lova ali „jage“ v Celjski okolici ne bomo oddajali več na sedem let, temveč le na tri leta. To smo pa storili za tega voljo, da lovska družba ne bi preveč prizanašala zverinjati, ki našim sadonosnikom dela toliko škode. Kajti, če se lov oddá na sedem let, se zaredi preveliko zajcev itd. na veliko škodo našemu gospodarstvu in poljedelstvu.

S tem sklepom je bil zadovoljen tudi naš župan Malle. Sklenilo se je, da se ima lov očitno oddati po dražbi ali licitirengi, ki se mora ob pravem času razglasiti ali oklicati. Kako smo se pa začudili, ko nekoliko dni po tej seji zvemo, da je ta lov oče župan po neki dražbi, za katero pa skorej nihče ni vedel, oddal dr. Stepischneggu, in sicer ne na tri leta, kakor smo sklenili, temveč kar na sedem let, pa še po tako nizki ceni, namreč za 60 gold. na leto, med tem, ko nam je lov do zdaj vendar na leto nesel 155 gold. Proti temu nepostavnemu, samovoljnemu, za našo okolico tako škodljivemu ravnanju našega župana smo se pritožili pri c. kr. okrajnem glavarstvu, ki je tudi uslišalo našo pritožbo in ukazalo, da mora župan še enkrat lov dati na dražbo ali licitirengo, in sicer ne na sedem, ampak na tri leta. Lov se je morala licitirati še enkrat. To se je zgodilo in zdaj dobiva naša okolica od njega na leto ne 60 ampak 350 gold., to je tristopetdeset gold.

Glejte kakšno škodo bi naša soseska trpela, če bi se mi slovenski odborniki ne bili oglasili ob pravem času in bi se ne bili pritožili proti nepostav-

LISTEK.

Slabi časi.

(Konec.)

To javno mnenje bi dobilo dobrih zaveznih tudi v ženskah. Njim ostajajo vsi križi z otroci, gotovo bi se tedaj vstavile poželjivim možem, ako bi jih podpiralo javno mnenje. In slednjič sreča velike večine človeštva je pač toliko vredna, da bi slednjič tudi država postavno kaznovala one, ki se ženijo na roke ali pak so očetje brez kruha.

Take so obe šole. Prva nad mero optimistična, druga kar se dá pessimistična — ktera ima prav?

Kje je resnica? V sredi kakor vedno. In to srednjo pot hodi krščanstvo. Krščanski ekonom niso še nobenega sistema v tem smislu postavili, ko bi ga hotli, imeti bi moral svojo podlogo v besedah božjega odrešenika: „Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice — vse drugo Vam bo navrženo. Ne skrbite, kaj bote jedli, ali kaj bote pili, kako se bote oblačili — za vse to skrbé pagani — vsaj vaš oče nebeški vé, da vsega tega potrebujete.“

Evo — to so besede, ktere naj so podlaga krščanskemu svetu. Da, resnično je, da revščina je velika — in bo še večja. Bolj ko se bo svet namno-

žil, več bo proletarijata, bolj obširen tisti stan, ki grozi celemu svetu — a najbolj svojim zatiralcem — „Grosse Dinge sind im Werden“, pravi dr. Scheicher v svoji brošuri „Der Clerus und die sociale Frage“. Velike reči nas čakajo — da bi nas pač dobile pripravljene. Velike ideje se v krvi rodé, tudi ta velika ideja bo prelila potoke krvi, preden bo svet spoznal, da ni nič, ako zapusti Gospodovo besedo in njegovo postavo. Mislečimu človeku se mora res čudno zdeti, da je tolika revščina pri tolikem napredku mogoča! Še bolj to, da v deželah, kakor na Angleskem, Holandskem, Francoskem, kjer se vedno in vedno po gotovih listih v tiradah proslavlja ljudsko blagostanje, da v teh deželah ogromna večina skoraj lakote poginja!

Človeški duh je dosegel, priplezal do visokega vrhunca napredka in omike. V ti nenavajeni višini prevzame se in ponavlja besede osobnega angelja: „Non tibi serviam“. Ne poznam te, ne bom ti služil. Ni ga gospoda nad menoj, djal je Faraon. Človek je sam bog — tako misli in govori dandanes z redkimi izjemami svet. Bog pa hoče brezpametnemu svetu pokazati, kako slab bog da je, mu odvzame blagoslov svoj. In ta razum njegov, na kterega se toliko ponaša, ta bo vzrok njegovega padea.

Treba je delati, kaj pa da — kdor ne dela, naj tudi ne jé, pa treba je, da se prvo s tem in dru-

zega ne pozabi. Tudi moliti, skrbeti za edini namen, kterega ima človek na svetu doseči, je potreba. Ako bo pa delal in molil, bo pa tudi toliko pridelal, kolikor potrebuje. Bog, ki je djal Noetu in njegovim sinovom, pojdite, množite se in napolnite zemljo, bo tudi skrbel za človeški rod. Nikdar ne bo tako daleč prišlo, da bi ne imela zemlja kruha za vse ljudi, zato je bojazen Malthus-ova protikrščanska, nekako deistična, nasprotuje previdnosti in dobrotljivosti božji.

Sredstva njihova pa moramo kratko malo zavreči že sama na sebi, še bolj radi posledic, ki bi utegnile iz njih nastati.

Vsak človek ima pravico in to absolutno pravico, ako je drugače zmožen, k razširjanju človeštva pripomoči. Ti pravici se dotični lahko sam prostovoljno odreče, a nikdo pod solncem mu je ne sme vzeti zoper njegovo voljo. Kaj hočemo misliti o zakonskem zdržanju? Namreč da bi zavoljo golj zločnosti zdržno živel? Ti gospodje pač ne poznajo ali pa nočejo poznati človeške nature. „Naturam expellas furca“. Naj bo človek kterikoli iz edinega namena, da bi lahko v prihodnje zložno živel, ne bo zdržno živel, pač pa bo vporabljal v zakonskem življenju sredstva, kterih ne maram navajati. Gorje deželam, kjer je materijalizem že v svetišču zakonskega življenja zašel.

—č.

nemu ravnanju našega od nemških liberalcev odvisnega župana. 290 gl. na leto bi imela naša okolica gotovo škode, to zneso v sedmih letih, za ktere je župan Malle lov oddal, 2030 gold., to je dva tisoč trideset gold.

Še eno reč Vam moramo povedati. Lansko leto je slavno ministerstvo hotelo preurediti nekoliko šolsko postavo in sicer v tem, da bi otroci smeli le 6 let v šolo hoditi, v sedmem in osmem letu naj pa vsaj ob poletnem času doma ostajajo, če tako želijo stariši ali če tako tirja cela soseska. Vsi kmetje smo bili tega srčno veseli. Kaj pa stori naš župan Malle? Nemški liberalci, vedni nasprotniki našega ljudstva, mu naredijo neko pismo in to je on v imenu cele naše soseske kot župan podpisal ter na Dunaj poslal. Kaj pa je stalo v tem njegovem pismu? Tirjal je, da morajo otroci kakor poprej, tako tudi v prihodnje celih osem let brez olajšanja v šolo hoditi.

Vprašamo Vas, ljubi sosedje, ali je smel župan v Vašem imenu za to prositi? Gotovo ne in tudi mi podpisani odborniki smo na Dunaj k državnemu zboru poslali drugo pismo, rekoč: Župan ni imel pravice pisati v imenu cele okolice, da naj otroci, kakor poprej, celih dolgih 8 let šolo obiskujejo, temveč naj se na željo starišev ali na prošnjo cele občine v 7. in 8. šolskem letu podeli nekoliko polajšanja. — Iz tega zopet lahko sprevidite, kako bi za Vas skrbeli nemški liberalci in njihovi pajdaši, če dobijo v roke našo Celjsko okolico.

Pred zadnjimi občinskimi volitvami so Vas, predragi sosedje, zviti ljudje motili in plašili tudi s tem, da če bodo naši možje izvoljeni za občinske odbornike, se bodo davki pomnožili, ker takrat bi naš prečastiti gospod knezoškof 10.000 ali 14.000 goldinarjev tirjali nazaj, ktere so darovali za zidanje poslopja šolskih sester. Žalibog, da so se nekteri dali zapeljati po teh grdih skozi in skozi lažnjivih besedah ter so volili možé od nemško-liberalne stranke za občinske odbornike.

Zdaj pa, mislimo, da ste se že vsi prepričali, da je bilo tisto govorjenje o 14.000 goldinarjev le sama zanjka, v ktero so hoteli vaši in naši nasprotniki vloviti nevedne ljudi. Nikar ne verujete takim brbljačem, če Vas utegnejo zdaj zopet s tako ali enako neresničnostjo motiti. Blagi naš knezoškof še ne mislijo na to ne in tudi nobene pravice nimajo od naše soseske tirjati povračilo za tiste denarje, ki so jih dali za zidanje šolskega poslopja.

Pridite tedaj gotovo vsi k volitvi, ostanite pri volitvah vsi tako dolgo, da pride vsak na vrsto; ne cepite glasov tako, da bi znabiti eden ali drugi rekel: „Tega pa že ne volim, ta mi ni všeč“. Če bi Vi tako ravnali in bi ne volili vsi kakor eden mož ravno tistih mož, kateri so zapisani na posebnih listih, ki jih Vam tudi pošljemo, boste s tem pomagali k zmagi le našim in Vašim nasprotnikom, nam vsem in Vam samim sebi v škodo in sramoto.

Naši nasprotniki bodo prišli vsi od prvega do zadnjega, kakor eden mož k volitvi in bodo brez razločka vsi le onim in tistim svojim možem dali svoje glasove, ktere si bodo poprej izbrali za občinske odbornike in namestnike.

Toraj predragi prebivalci, bodite previdni in pametni in ne izpustite pri volitvah nobenega teh mož, ktere mi volimo in jih tudi Vam priporočamo. Pomislite, da bo znabiti ravno od enega ali dveh glasov odvisna naša in Vaša zmaga, ali pa propad, sramota, škoda in nesreča.

Skrbimo toraj vsi, da ostanemo sami gospodarji v naši soseski. Ravnajmo, kakor zahteva pravica, postava, poštenje in blagor naše občine!

Gorjé pa našim izdajalcem in Judežem Iškarjotom! Še enkrat: Ne vdajmo se!

V Celji, meseca junija 1884.

Valentin Zupanc, Matevž Glinšek, Jožef Lednik, Matevž Planinšek, Janez Baloh, Martin Breznik, posestniki na Zgornji Hudinji; Miha Vošnjak, Franc Kapus, Franc Kamerer, Franc Kmecl, posestniki v Celji; Jernej Zupanc, Jožef Ameršek, Martin Krušič, Martin Lednik, Anton Kováč, Gašper Dermel, Jožef Krušič, Jakob Lednik, Anton Jezernik, Jožef Lednik, Jernej Štor, posestniki v Lokrovcu; Jožef Mutec, Martin Kuder, posestnika v Levcu; Martin Mirnik, Gašper Brežnik, Franc Dimec, Franc Kodela, Franc Lipovšek, posestniki v Medlogu; Martin Turnšek, Jožef Zagode, Janez Škrobar, posestniki na Babnem; Janez Krušič, Janez Lipovšek, posest. na Ložnici; Franc Korošec, Martin Kurent, Jožef Levičnik, posest. na Šmiklavškem hribu in na Bregu; Miha Žnidar, Luka Vrečar, Andrej Bobnič,

Martin Hlačer, Anton Žnidar, Martin Žnidar, Andrej Žnidar, Franc Majer, posestniki v Košnici; Janez Zohar, Matevž Mirnik, Franc Korže, v Sovodni; Janez Zupanc, Janez Hrašan, Valentin Črepinšek, Matevž Vozu, posestniki v Gaberji; Franc Ostrožnik, posestnik na Spodnji Hudinji; Andrej Šribar, Janez Jezernik, Jožef Kodela, Franc Krajnc, Jernej Kandolf, Matevž Cocej, J. Rojc, posestniki na Dobrovi; Martin Klenovšek, Martin Vrečar (Vipotnik.) Mat. Legvart, posestniki na Pečevniku; Anton Škorjanc, Franc Šorn, Vincenc Zupanc, Jur Šorn, Maks Videmšek, Anton, Vazarin, posestniki na Ostrožnem; Martin Folavšek, Karl Šah, posestnika v Liseih; Janez Krušič in Miha Škraber, posestnika na Lavi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. julija.

Notranje dežele.

Večkrat smo že opozorili naše čitatelje, da ima nemški „Schulverein“, čegar odločki se tudi v Ljubljani nahajajo, svojo zibel v Berlinu. „D. Ztg.“ opozoruje svoje čitatelje na novo izšlo nemško knjigo „brezupni položaj nemških trpinov po Avstro-Ogerskem“. Profesor Wattenbach ondi z ginljivim glasom toži, kako slabo se Nemcem v Avstriji godi in prosi „Schulverein“ pomoči za-nje. Kdor še ne veruje, da ima „Schulverein“ svoje korenine v Berlinu in da je to le šola, ki bo izučila pijonirje za nemški most od Belta do Adrije, kupi naj si knjigo in prepričal se bo sam.

Sleparija, nič kot sleparija, vsklikniti mora vsak, komur je nemška politika v Avstriji znana. Nemci v Severočehih mislijo pod vodstvom dr. Schneiderjevih napraviti novo nemško-narodno stranko z naslednjimi načeli: 1. Stranka bo nemško-narodna in stopi v življenje za cesarja in cesarstvo, ob enem hoče pa tudi braniti pravice družih narodov na podlagi temeljnih postav. 2. Stranka bo imela nalogo za to skrbeti, da se bo v državnih zadevah povsod čutil merodajni nemški vpliv. 3. Stranka se po pečala posebno z narodno-gospodarskimi vprašanji. Program je prav čeden in nič mu ni reči, ko bi se ga le tudi Nemci vestno držali. Kje pa je še kdo pri Nemcih videl, da bi jim bila v resnici ravnopravnost, kakor jo tukaj za druge narode obetajo, kaj mari, kedar se gre za njo in njeno vpeljavo v resnici! Volk-mesar in pa Nemeč gospodar, je pač eno in tisto! Več se nam ne zdi potrebno omenjati.

Po Galiciji še po mnogih krajih vsled poslednjih povodnji vode stoji, da je groza. Marsikje je propjavljena ravnina jezeru podobna. Ljudje, ki so hoteli še enkrat sejati, zavoljo prevelike stoječe vode ne morejo in tako ne bo družega ostalo, kakor prej ko prej deželni zbor sklicati, ki bode sklenil uravnavo rek, ter se bode moralo delo takoj pričeti, da se prebivalstvo obvaruje lakote. Povsod se napravljajo javni shodi, in povsod sklepajo resolucije, ktere se vse na to glasé, da bi se skoraj deželni zbor sklical. Čuje se tudi, da se misli grof Taaffe sam tjekaj podati, da se prepriča o velikosti nesreče. Oblastnije naročile so uradam, naj se kolikor moč, hitro podvizajo s predložitvijo statističnih podatkov, da se bo na Dunaji natančno znalo za velikost napravljene škode.

Francози se jako laskavo izražajo o minulih volitvah po Avstriji. „Rep. Franç.“ omenja volitev po dolnji Avstriji in po Moravskem, konečno pa še onih v Praško trgovinsko zbornico, in pravi, da jo z radostjo in ponosom navdaja zavest, ktera se je Slovanov in družih nemškim liberalcem nasprotnih mož polastila. Svedoči nam, da se bodo volitve v državni zbor, ki bodo bodoče leto, popolnoma v slovanskem smislu izvršile. S kakošno nado, s kakošnim napuhom, pravi „Rep. Franç.“, drli so liberalni Nemci povsod na volišče, in — kako sramotno so povsod propadli. Če tudi so po dolnji Avstriji obviseli na poslednjem žebli, ker letos niso pripustili še petakarske garde na volišče, drugo leto jim ne bode nobeno zdravilo pomagalo, da ne bi popolnoma propadli. Slovanom nasproti pa se mora priznati, da, odkar je minister Taaffe, so ves čas skrbno na to obračali, da so si politično utrjevali tla, kjer sedaj stoji, in s tega stališča jih sedaj ne bo vsaka sapa vrgla.

Huda vročina razburila je kri tudi našim bratom Hrvatom v poslednji seji na 13. t. m. Opozicija je bila zopet silovito razburjena. Ko se je prečital zapisnik, predlagal je Kamenar, zbornica naj izreče svojo nevoljo predsedništvu, da je sklicalo sejo na nedeljo. Pisačič in Tuškan sta predlog podpirala, Vojnović sklicaval se je pa gledé tega na druge narode, ki imajo tudi ob nedeljah svoje seje. Krešič je opravičeval podpredsednika s tem, da je sklicaval sejo na nedeljo, ker je želel pri tej hudi vročini obravnave kolikor mogoče podvizati, da bi jih poprej završili. Temu opravičevanju je pa oporekala hudo levica. „Sram vas bodi! Ali ste kristjani?“ zavpije Kutozović, nakar zopet na desni zagromi in ropot nastane. Josipovič skuša, kolikor mogoče pomiriti, toda zastonj. Na levici začno zopet: „Vi brezbožneži, ve ničevne

prodane duše!“ Na desni kličejo na red. Slipečević“ pokaže na Kutozoviča, rekoč: „Temu tolovaju naj se dá ukor!“ Na kar se desna oglasi, rekoč: „Venkaj ga vrzite!“ Kutozović pa pravi: „Le semkaj mi pridite in poskusite!“ Tuškan: „Komur je drago začeti, le semkaj, tako ga bomo zdelali, da bo še za berača preslab!“ Da bi se nedostojnosti konec storil, zahteval je Vojnović od predsednika odgovor gledé svojega predloga, kar mu je taist tudi takoj storil. Takoj na to so jeli debatovati o nezavisnosti sodnikov in so konečno § 2 vladnega predloga sprejeli. Vročina v dvorani je znašala 30 stopinj po Celziju.

Dunajska vlada je pisala ogerski vladi v Budapešt, da roka roko umije! „Zgradili smo na vašo korist Arlsko železnico, s ktero smo odprli vašim žitnicam in hlevom pot na kulturni zahod, sedaj je čas na vas, da se poprimete z vso resnostjo vravnjanja železnih cest in dolenje Donave!“ Tako je Dunajska vlada govorila in še pristavila nado, da se bodo Madjari izvestno prej ko prej dela polotili. Popolnoma pozabila pa je pristaviti, da naj bi tudi dovolili priklop bodoče Dolenjske železnice na Hrvaško oziroma državno-ogerske in bosanske, kajti z dolenjsko železnico tako dolgo ne bo resnice, dokler Madjari ne dovolijo priklopa pri Karlovcu ali pa kjer koli si že bode drugod na državno-ogersko progo Zagreb-Reka; od koder se bo železnica potem v Bosno speljala.

Na Ogerskem so se naveličali političnih pretepov in počivajo. Opozicija vsedla se je v kot in se s tem tolaži, da bo morda še danes, in če danes ne pa vsaj jutri z vlado obračunila. Vlada pa pripravljala, kar bo za budget potreba in druge malenkosti, ki se bodo potrebovale za podaljšanje državnozbornice. Vse to pride na dnevni red že v prvem zasedanju, če bodo poslanci toliko miru dali in se morda ne bodo v zbornici stepli med sabo. Vrh tega imajo pa že pripravljeno: predlog o nasadbi tabaka, preosnovno rudarstva in vodne pravice, vravnavo Donave. Posebno na srečo jim mora biti uravnava Dolenje Donave, ako si hoče Ogerska ohraniti častno mesto v Evropi in v Avstriji.

Znano je, da se je ob svojem času Dunajskim židovskim živinskim predkupovalcem prepovedalo prekupovanje pitane živine, ktero so taisti potem še z velikim dobičkom mesarjem prodajali in tako ceno mesa nezmerno podražili. Ob enem se je pa Dunajski živinski trg zopet oživil v svoji prvotni obliki, da je namreč mesar zopet smel naravnost kupovati od živinorejca in ne še le od židovskega komisarja. Vsled tega so židje s pomočjo ogerske vlade, ktera jih silno neguje, vstanovili lasten živinski trg v Požunu, na katerem bi oni zopet sami vse ogerske in drugih deželá prignane pitance pokupili ter bi tako Dunajski živinski trg gledé prigona živine na suho postavili. Vrh tega so pa še skrbeli za zdavno število agitatorjev, ktere so razposlali po Ogerskem in po sosednji Galiciji; tisti skrbé za to, da kolikor mogoče mnogo živine pokupijo in jo v Požun spravljajo. Tako je nedavno tudi prišel v Galiciji na postajo Luzan Lvov-Črnovške železnice tak živinski prekupec in je hotel oddati nakupljeno živino v Požun preko Ogerskega. Načelnik postaje pa živine ni hotel sprejeti. Prekupnik pritožil se je po brzozavnem potu v Levov in od ondot je dobil odgovor, da ako hoče živino po Lvov-Črnovski železnici v Požun poslati, mora jo poslati po avstrijskih železnicah preko Oderberg-Sillein in ne po Ogerskih preko Stanislava-Sterny-Chyrow-Legenymihaleji-Budapešt. Nekaj enacega se je tudi na postaji Snyatin prigodilo. Proga preko Oderberg-Sillein je mnogo daljša memo one na Budapešt in vsled tega tudi mnogo dražja. Toda kaj se hoče, vsak za svoje skrbi. Tudi tukaj velja nemški ocvirk: „Haust du meinen Juden, so haue ich deinen Juden!“ Sapianti sat!

Vnanje države.

Novo bolgarsko ministerstvo sestavljeno je sledeče: Predsedništvo je prevzel Karavelov, ob enem pa finance in oddelek za javna dela; Tzanov zunanje zadeve, Slaveckov notranje zadeve, Radoslavov pravosodje in Karolov prosveto. Predsednik kamore, pravijo, da bo Stamborov.

Narodni praznik na 14. dan julija so na Francoskem vendar-le praznovali. Svečanost pri Strassburškem spominku bila je sijajnejša, kakor vselej poprej. Več nego 200 družtev zbralo se je ondi in so mimo spominka defilovali. Gospe so prišle v žaloobleki ter so 20 velikih vencev po spominku obesile, množica pa je vpila: „Živela Francija!“ Vojake so pozdravljali, rekoč: „Živela armada!“ Nekterim anarhistom, ki so mislili ondi napraviti demonstracijo, se je žvižgalo. Na nekem hotelu je visela nemška zastava. Mladina jo je na drobne kosce raztrgala in za po vrhu pa še okna pobila.

Na Laškem pričakujejo zopet premembe v ministerstvu. Vojni minister, g. Ferrero, je sedaj na dnevnem redu in to zaradi bolezni. Že ko se je prva preosnova v kabinetu vršila, je mož prosil, naj bi ga odpustili iz službe, toda Lahji tega niso hotli. Ob času, ko bi bil moral zastopati vojaški budget v kamori, je bil bolan in je svojega tajnika, polkovnika Pelouxa s tem opravičil, pooblastil, kteri ga je tudi častno rešil. Če bi bil le nekoliko v višji

službi, potem ni noben drug za vojnega ministra kakor on; kajti na Laškem je navada, da je vojni minister vedno eden najvišjih generalov, toraj z polkovnikom Pelouxom ne bo nič.

Laški kralj Humbert čuti se razžaljenega, ker je v španjski kamori minister Pidal proti njemu in na korist svetovne oblasti sv. očeta govoril. Laški minister Mancini svetoval je zaradi tega kralju, da naj Španjolce tako privije, da bodo preklicali razžaljivo govorjenje ali pa naj svojega poslanca iz kraljevega dvora v Madridu domu pokliče. Vroče je res, vroče, vendar pa tudi Lahi dobro vedó, da se polenta nikdar tako vroča ne je, kakor se kuha; bodo že tudi tukaj nekoliko prijenjali, če tudi jih morda koža srbi, ker so že predolgo časa mir imeli na vse kraje.

V **Belgiji** jeli so ravnopravnost izvrševati, da se ostala Evropa, posebno pa Avstrija lahko nad njo izgleduje. Novi minister notranjih zadev, g. Jacobs izdal je okrožnico na deželne guvernerje v Brabant, Antwerpen, Limburg, iztočno in zapadno Flandrijo, v katerem določuje z nedvomljivo besedo popolno pravico drugemu državnemu jeziku, t. j. flamskemu priznava in guvernerjem naravnost ukazuje, da morajo vso svojo pazljivost na to obračati, da se bodo uradnije v pismenem občevanji povsod flamskega jezika, kterege po tistih krajih narod zahteva, posluževali. Gledati se mora na to, pravi minister Jacobs, kaj vstreza željam naroda, in ne na to, kaj je uradnijam bolj pripravno. Vsa javna oznanila morajo biti ali v obeh jezicih, t. j. v flamskem in francoskem, ali pa le v flamskem objavljena. O kaj bi pač avstrijski Slovani dali za takošnega ministra Jakobsa, kakor ga imajo pod sedanjo konservativno vlado v Belgiji! Zlata bi bil vreden in v vsaki hiši morali bi imeti njegovo podobo, kajti to bi bil pravi rešitelj avstrijskih Slovanov, ki bi jih izvil iz nemčurskih okov, kamor so jih nemški liberalci zakovali. Sicer pa na svetu ni nič novega, vse je že tukaj bilo in se zopet povrne. Zakaj bi pa svoje dni, morebiti tedaj, ko od naših vnukov kosti že ne bo nobenega pepela več zaslediti, tudi v Avstriji ne nastopil tak minister, kakor je belgijski Jacobs, ki bo razumel, ter imel zadosti trdne volje član XIX. na pravi način v roke vzeti. Do tedaj bomo pa čakali. Saj moramo biti veseli, da imamo sploh nado, da bo vsaj enkrat kaj!

Španjski minister Canovas de Castillo je takoj poslal laškega poslanca v Madridu barona Blanca za odpuščanje prosit zaradi razžaljivega govora na laškega kralja, kterege je minister Pidal javno pred Korteši govoril. Laška vlada pa pravi: „Razžaljenje je bilo javno, toraj mora se tudi preklic javno vršiti“. Sicer pa že danes lahko rečemo, da vse skupaj ni nič drugega kakor ob enakih slučajih navaden, pa prazen ropot.

Vojska med **Kitajci** in **Francoz** se je že pričela, vsaj tako poroča telegram admirala Courbeta, zapovednika francoskega brodivja v kitajskem vodovju.

Izvirni dopisi.

Z Goriškega, 12. julija. (Iz deželne hiše nekaj.)

Deželni zbor Goriški se je letos odprl že pred mnogimi tedni, pa še zdaj ni dovršil svojih opravil. Pa saj ni čuda, če se napové za vsak teden največ po ena seja. Tako imajo gg. poslanci čas da za vsako sejo zopet odhajajo iz Gorice, če ne bivajo ravno v mestu. Tako zborovanje pa se dozdeva našim ljudem ne samo dolgočasno in brezpotrebno, ampak tudi gospodarsko potratno in škodljivo, ker mora dežela po taki poti več potrositi, nego bi izdala, ko bi se predmeti zaporedoma izvrševali in hitreje pretresli in obravnavali. Pritožbe v tem oziru so toliko bolj opravičene, kolikor bolj se razvidi, da naš deželni zbor ne pretresuje letos nobenih zamotanih predlogov ali novih postav, in če je bil nepričakovano zgodaj sklican, se ne morejo zaradi tega izgovarjati, da niso bili pripravljani, kajti taka deželica, kakor je naša, ima priprosta opravila, ali vsaj taka, ki se redno ponavljajo, in je bilo toraj skrbeti, da bi se bile snovi tako rekoč že izdelane zboru izročile v konečno presodbo.

Kakor zadeva omenjena graja bolj laško stran, bi jo bili pa tudi na naši strani letos kmalu zabredli, in skoraj bi bil nastal razpor med našimi poslanci samimi. V obče se dajo naši poslanci preveč slepiti od laške stranke. Že lani je bil nastal razpor med laškimi in našimi poslanci, ko je šlo določevati podpore za ceste po Goriški deželi. Ker imajo Lahi že od nekaj lepe ceste, se vé, da tudi s pomočjo vse dežele izdelane, in ker zdaj oni nobenih cest ne potrebujejo, so se Lahi že lani branili Slovincem podpore deliti za nove ceste, katerih toliko več in prav živo potrebujejo, v kolikor več meri se na nje v tem pogledu kar ozirali niso, in imamo najlepše kraje zaprte proti stranem, na ktere bi domače blago bolj po vrednem razpečavali. Lahi

so jo nasproti našim poslancem lani in letos tako zasukali, kakor da bi naenkrat bilo potreba varčnim biti z deželnimi dohodki, in naši so jim šli lani na limanice, ne pomislivši, da v deželi gospodarimo samo takrat po običajnih gospodarskih zakonih, kedar skrbimo tudi za dobro komunikacijo, in da se nam stroški v malo letih z visokimi obrestmi povrnejo, če kaj deželi v prid izdamo. Deset tisoč prihranjenih gledé na to, da se najpotrebniše poti in zveze naših gorskih občin opusté, provzroči v malo letih desetkrat večo škodo od navedene svote. Našim ljudem nikakor ni pomagano, s tolažbo, češ, da tudi mi Lahom nič ne privolimo; naše edino zdravo načelo in načelna zahteva mora temveč biti ta, da mi živimo z Lahi v eni in isti deželi, da imamo en in isti deželni zastop, da, ker so do zdaj Slovenci za vse laške potrebe skupno skrbeli, ostane tudi Lahom dolžnost, da skupno skrbé tudi oni za naše potrebe. Naj pomislijo Lahi, da utegnejo razmerno veči stroški nastati za njih potrebe, in tedaj ne bodo gledali, ali v istem času Slovenci manj potrebujejo. Pač bi bila lepa, da Slovenci smo samo zato skupaj zastopani v deželi, da bi mi morali sami iz svojega dati, kedar česa potrebujemo, kedar bi pa Lah hotel zboljšati kaj svojega, bi moral pa takoj tudi Slovence priteči na pomoč. Mi menimo da tu ni pogajanje na mestu, ampak odločno, načelno postopanje na podlagi skupnih bremen, kakor se je godilo Lahom v prid v preteklosti in se še vedno godi.

Pa prej ko ne se naši poslanci udajajo, ker na to deželni glavar posreduje. Ali njegovo načelo, povsod pogajati se, in odščipovati, tudi kjer ne gré, samo zaradi ljubega mira, reetius zaradi potrpežljivosti nasproti laški stranki, to načelo, ki izvira prvotno iz plemenitega srcá, ki pa bi rado celo resnico razdelilo med stranke, samo da bi ne bili prepira ali nejevolje, ni nikakor zdravo in Slovincem bolj škodljivo, nego koristno. Kaj nam pomaga plemenito srcé, če se pa v sklepkih in rezultatih nagiblje na neslovensko stran. Mi moramo tako postopanje grajati, ne da bi nj. vzvišenost gosp. grofa Franca Coroninija hoteli žaliti, ampak ker močno želimo, da bi premišljeval prav načelno one meje, v katerih je mogoče pogajati se s strankami na podlagi enakopravnosti. Saj njemu je doslej največ škodovala omahljivost in nedoločnost v omenjenih mejah, tako v domači deželi, kakor v državnem zboru za njegovega predsedništva in poznejega postopanja v lastnem klubu. G. grof se dá prej ko ne voditi, namesto da bi samostojno sam vodil, kar je kaj lahko z njegovim značajem na podlagi jasnih in odločnih načel. Poslednjih pa potrebuje neizogibno, ravno ker je mehke narave.

Naš milostljivi knez nadškof ni prišel letos v deželni zbor, kjer bi ga pravica velikokrat potrebovala, in bi ga utegnili v bodočnosti še bolj pogrešati, kolikor bolj se kaže, da laška stranka hoče postopati brezozirno, samo z močjo v rokah, sosebno ko bi se kedaj stavili novi predlogi, ki bi kazali na pravičnost tudi nasproti Slovincem. Goriški „Corriere“ je našega višega pastirja pohvalil, da se ne vdeležuje zborovanja, in je upanje izrekel, da bo tudi v bodočnosti držal se v strani. Mi pa menimo, da se „Corriere“ moti, in da je letos mil. knez nadškof samo zadržan, vdeležiti se deželnozbornih sej, ker birmuje v tem času po deželi. Zdaj, ko sam rimski cerkveni glavar opominja katolike, vdeleževati se državljskih pravic, in ko škofje po vsem vstavnem svetu priporočajo in morajo priporočati vdeležitev tudi duhovništva pri volitvah in v zastopih, da bi se zdravi konservativem vtrdil — zdaj pravimo mi, bi gotovo tudi naš telesno in duševno krepki viši pastir ne bil opuščal svoje državljske dolžnosti, ko bi ga ne bil zaviral imeniten cerkveni posel. In tako upamo, da ga homo videli pa prihodnjič v deželnem zboru, kakor se je to redno godilo od njegovega prednika, dokler se ga je zdravje držalo.

Ena druga popustljivost naših poslancev se nam pa letos in od prejšnjih jako čudna zdi. Da ne govorimo več o rokodelski šoli Goriškega mesta, v kateri se podučuje samo italijanski, dasi zahaja v isto šolo tudi slovenska mladina, in za ktero naši poslanci redno z Lahi odločujejo vsakoletne podpore, nam pa je vendar nerazumljivo, kako morajo novoizvoljeni slovenski poslanci voljno prenašati in molčati, da deželni odbor leto za letom pošilja vse svoje akte na vso gosposko, tedaj tudi na gosposko v popolnem slovenskih krajih, samo in edino v italijanskem jeziku. Govori se celó, da je tako

postopanje tako dosledno, kakor da bi se vršilo vsled kake posebne določbe ali zapovedi, da trdijo naravnost, da je deželni odbor zavezan tako uradovati. Kako je možno brez javnih protestov, ko sedita v deželnem odboru vendar dva Slovence, g. dr. vitez Tonkli in pa dr. Abram, in kot načelnik grof France Coronini.

Tudi je neumljivo, kako more slovensko zastopstvo mirno gledati, da se v deželno hišo od leta do leta nastavljajo uradniki samo italijanske narodnosti, uradniki, ki ne znajo slovenski občeovati, še manj pa pisati. Deželna denarnica in vse je popolnem italijanski osnovano, tako, da človek mora misliti, da deželna hiša je laški urad, a ne naprava, kjer bi se morala gledé na jezik in uradnike popolna enakopravnost deliti ne samo za Lahe, ampak tudi za Slovence. Edino deželni računar je slovenskega rodu v deželni hiši; pravilno nastavljenega slov. uradnika tukaj družega ne zaslediš. Po takem bi Slovenci kmalu želeli, da bi jim tako avtonomijo kar odvzeli, ker bi ne prišli na slabše, in bi še nekoliko doklad imeli znižanih, ker deželni aparat je vendar drag, predrag, če nimamo zanj dostojne odškodnine. Taka želja bi bila sicer reakcionarna, pa da je ne bomo ponavljali in utemeljevali, naj deželni naši poslanci vendar pomislijo, zakaj jim je narod v trdem lanskem volitvenem boji zaupal: upamo, da se zganejo še o pravem času!

Od Velenja, 14. julija. (Hmeljna ušica.) „Vrli Žavčani so menda prvi prišli na srečno misel, saditi hmelj v veliko na slovenskih tleh. Prve poskušnje so obveljale in dobiček je bil nepričakovano velik. Ljudje so dobili veselje, in zdaj se hmeljarstvo od leta do leta širi po lepi Savinjski dolini. Ni mi znano, ali se imajo slovenski hmeljarji že boriti s kakim neprijateljem ali ne. Ali preje ali pozneje uverijo se tudi oni, da ima hmelj poleg njih tudi med mrčesi svoje prijatelje in čestilce“. Tako je rekel pisatelj knjige, ki jo je „Družba sv. Mohora“ izdala pod naslovom: „Naše škodljive živali.“

Da, ob bregovih čiste Savine se je ravno polje v veliki meri vzpremenilo v hmeljnike, ki so vsled bogate letine koj v prvem času začeli spodbujati gospodarje še po drugih krajih na Malem Štjaru. Hmeljarstvo je danes razširjeno tudi po prijazni Skalski dolini in sosedstvu.

Letos so slovensko-štajarski hmeljarji dobili priložnost, spoznavati drobnega mrčesa, ki je v resnici veliki škodljivec hmelju, to je „aphis humuli — hmeljna ušica“.

Vzpomladi so se mladike hmeljeve in sadeži razvijali, da je bilo kar veselje, ki se pa je imelo gospodarjem vzpremeniti v žalost, ker jim je ves trud in skrb brez vspeha; nabrali bodo namreč bobice ali oblice toliko kakor — nič. Grdega mrčesa, ki je, kakor se v imenovani knjigi str. 271 bere, leta 1854 vničil na Švabskem prostrane hmeljnike in tudi 1861. l. veliko škode naredil, vse mrgoli po hmeljevem listju.

Vzmanjkanje hmelja bogati posestniki ne bodo preveč čutili, ali tem občutljivejše bo to pri tistih kmetih, kateri so v hmeljišče vzpremenili več njiv, kakor bi jih sicer lahko pogrešali. Saj je že staro pravilo, da se za hmeljnik sme vporabiti le toliko sveta, brez kterege se ni bati gospodarstvene škode, ako bi se hmeljarstvo sem ter tje ne obneslo, kakor je to slučaj nanesel sedaj, ko rastlina trpi vsled hmeljne ušice.

Domače novice.

(Vabilo k veselici.) koje priredi narodna čitalnica Ijubljanska dne 20. julija 1884 povodom obletnice bivanja Nj. Veličanstva v Kranjskej na korist svojemu fondu. Vspored: 1. Koračnica, svira vojaška godba. 2. Tittl: „Slovenske melodije“, svira vojaška godba. 3. Förster: „Sokolska“, možki zbor (nov). 4. Metra: „Die Welle“, valček; svira vojaška godba. 5. Verdi: Finale iz opere „Don Carlos“; svira vojaška godba. 6. Lisinski: „Predivo je prela“, čveterospev. 7. Millöcker: „Die schöne Polin“, polka mazarurka; svira vojaška godba. 8. Blodek: „Bratom“; možki zbor s čveterospevom. 9. Komzak: „Slovenské Zvuky“, potpourri; svira vojaška godba. 10. Weckl: „Spomladanska“; poluzbor (nov). 11. Straus: „Rosen aus dem Süden“, valček; svira vojaška godba. 12. Nedved: „Pod oknom“, možki zbor s tenor-solo; solist gospod A. Razingger. 13. Dr. Ipavic-Nemrava: „Domovina“, pesem prirejena za vojaško godbo; svira

